

Υδατικό: Αποτελεί Λύση η Αφαλάτωση;

ΝΕΡΟ! Κάθε σταγόνα που οικονομείς, είναι και μια κατάθεση ζωής.

ΓΗΠΕΔΟ ΓΚΟΛΦ! Κάθε ένα που οικοδομείς, είναι αφαίρεση πολλών ζωών

του Ανδρέα Κυριάκου

Το πρόβλημα της έλλειψης του νερού είναι στην επικαιρότητα τα τελευταία χρόνια. Το περασμένο χρόνο ήταν οξύτερο, γιατί το ένιωσαν άμεσα οι κάτοικοι των πόλεων, κύρια της Λευκωσίας και της Λάρνακας. Οι κάτοικοι των δυο αυτών πόλεων έπαιρναν νερό για ύδρευση δεκαπέντε ώρες τη βδομάδα. Να σημειώσουμε ότι στα υψώματα της Λευκωσίας, υπήρξαν πολλές μέρες που το νερό δεν είχε πίεση να ανέβει στις αποθήκες του νερού. Αυτές οι λίγες ποσότητες, έγινε κατορθωτό να εξασφαλιστούν για τους κατοίκους κι από τη μονάδα της αφαλάτωσης, που άρχισε να λειτουργεί από το καλοκαίρι του 98, ενώ τα φράγματα άδειαζαν σε επικίνδυνα όρια.

Πως φτάσαμε όμως σ'αυτή τη τραγική υδατική κατάσταση;

Από τη κυβερνητική πλευρά η επίσημη θέση, όπως αυτή προπαγανδίστηκε σε κάθε ευκαιρία, ήταν η ανομβρία των τελευταίων χρόνων. Αν παρατηρήσουμε τις στατιστικές της βροχόπτωσης των προηγούμενων ετών, θα δούμε ότι πράγματι υπάρχει μειωμένη βροχόπτωση της τάξης του 9% την περασμένη εξαετία. Αυτό το δεδομένο δεν το παρουσιάζουν οι αρμόδιοι, που τονίζουν τα στατιστικά της περασμένης τριετίας, όπου η μείωση είναι του επιπέδου του 18%. Αυτά τα δεδομένα δεν συνιστούν σε καμιά περίπτωση ανομβρία! Αυτό που θα την αποκαλούσε κάθε σοβαρός μελετητής είναι ολιγομβρία. Ίσως να μας πουν ότι ασχολούμαστε με «τρίχες», αφού το αποτέλεσμα είναι το ίδιο. Η παραπληροφόρηση δεν είναι ικανή να καλύψει αποσπασματικές ή ανύπαρκτες πολιτικές στον τομέα της υδατικής διαχείρισης. Γιατί περί αυτού πρόκειται όπως θα αναφερθούμε στη συνέχεια.

Όταν αποφάσισαν και προώθησαν, αποσπασματικά, την πολιτική των φραγμάτων, οι τότε κυβερνήσεις, διαλαλούσαν πως έλυσαν το πρόβλημα του νερού. Η «λύση» αυτή, πέρα από το μεγάλο οικονομικό κόστος που φόρτωσε στο λαό μας, δημιούργησε ένα μεγαλύτερο κόστος που είναι δύσκολο να αποτιμηθεί με οικονομικά κριτήρια. Είναι αυτό των περιβαλλοντικών προβλημάτων, της αλλοίωσης του κάτω ρου των ποταμών και των χειμάρρων, από τα φράγματα μέχρι τη θάλασσα που είχε σαν συνέπεια την καταστροφή σημαντικών οικοσυστημάτων του νησιού μας. Φυσικά κι αυτή η αποσπασματική λύση φάνηκε στη πράξη ότι είχε ημερομηνία λήξης την άνοιξη της προηγούμενης χρονιάς, όταν τα φράγματα σχεδόν άδειασαν και παρ' όλες τις «δεήσεις» δεν κατάφεραν να διαφοροποιήσουν την κατάσταση!

Επιμένουν στη συνέχιση της αδιέξοδης πολιτικής

Θα περίμενε κανένας, πως εν όψη της νέας δραματικής υδατικής κατάστασης οι κυβερνώντες θα εύρισκαν την ευκαιρία, να μελετήσουν και να εφαρμόσουν επιτέλους μια μακροπρόθεσμη και αξιόπιστη πολιτική, πάνω στο κυριότερο φυσικό πόρο, το νερό. Αντί τούτου είδαμε τη συνέχιση της προώθησης της ίδιας πολιτικής: που είχε σαν άξονα την προώθηση των γηπέδων γκολφ, των πισινών στα πλουσιόσπιτα και στις τουριστικές μονάδες, των ψυχαγωγικών μονάδων νερού, των υδροβόρων καλλιεργιών και άλλων υδροβόρων ενασχολήσεων. Με την ακολουθούμενη πολιτική αναρωτιόμαστε μήπως αυτοί που χαράσσουν την πολιτική του νερού έχουν την εντύπωση ότι βρισκόμαστε κάπου στη βόρεια Ευρώπη κι έχουμε ετήσια βροχόπτωση δύο μέτρα! Μόνο έτσι μπορεί να δικαιολογηθεί η ακολουθούμενη πολιτική.

Σε δημόσιες δηλώσεις του ο υπουργός... και περιβάλλοντος δήλωσε πως την οριστική λύση του υδατικού προβλήματος θα τη δώσει η αφαλάτωση! Έκφρασε επίσης τη γενική του φιλοσοφία σ' ότι αφορά το υδατικό, που συνοψίζεται στη νεοφιλελεύθερη άποψη, της ένταξης του νερού, στο καπιταλιστικό νόμο της αγοράς και της ζήτησης! Δεν μας εξήγησε φυσικά πως γίνεται η εταιρεία του Λανίτη, να απορρίψει τη λύση της αφαλάτωσης, έπειτα από τη σχετική μελέτη των Αμερικάνων εμπειρογνομόνων, για τη τουριστική μονάδα στο Χα Ποτάμι, γιατί θεωρήθηκε ακριβή λύση και πως θα «συμφέρει» η αφαλάτωση που προωθεί η κυβέρνηση;

Οι μελέτες των περιβαλλοντικών επιπτώσεων

Ότι αφορά τις μελέτες των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, πέρα της γενικότερης κυβερνητικής πρακτικής, που γίνονται κατόπι εορτής για να αιτιολογήσουν κάποιο έργο, στις δυο περιπτώσεις των «κινητών» μονάδων αφαλάτωσης, ο εν λόγω υπουργός δήλωσε πως δεν χρειάζονται τέτοιες μελέτες γιατί οι μονάδες είναι «κινητές»! Κινητές μονάδες που θα αφαλατώνουν 20 χιλιάδες τόνους νερό την ημέρα και το μόνο κινητό χαρακτηριστικό τους είναι τα λυόμενα υποστατικά! Άντε να πείσει τους αντιδρούντες κατοίκους πως οι «κινητές» μονάδες αφαλάτωσης δεν ρυπαίνουν και αν μετά την εγκατάσταση αποδεικτεί το αντίθετο, δεν θα επικαλεστεί το υψηλό κόστος για τη μεταφορά τους; Πολύ άχαρος ρόλος.

Τη δεύτερη σταθερή μονάδα αφαλάτωσης, δυναμικότητας 40 χιλιάδων τόνων την ημέρα, προγραμματίσαν την εγκατάσταση στο χώρο της αλυκής της Λάρνακας, νότια του αεροδρομίου, σε ένα σημαντικό βιότοπο, που έχει χαρακτηριστεί προστατευόμενος. Η αντίδραση του δημάρχου της πόλης είναι απόλυτα δικαιολογημένη, ως και το αίτημα του για αξιόπιστες μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων, πριν από την εγκατάσταση της μονάδας. Εμείς θα προσθέταμε ότι στις σχετικές μελέτες, πέρα από τη ρύπανση κι αλλοίωση του νερού και του αέρα στη περιοχή, πρέπει να αποτιμηθεί και το ενεργειακό κόστος, τόσο της αφαλάτωσης, όσο και της άντλησης του νερού.

Υπεράντληση η ρίζα του προβλήματος

Μια βασική οικολογική προσέγγιση στο θέμα του νερού, αλλά και για άλλους φυσικούς πόρους, αποτελεί η αρχή της συνετής χρήσης τους. Είναι σημαντικό να παραδώσουμε στην επόμενη γενιά, την ίδια ποιότητα και την ίδια ποσότητα φυσικών πόρων που εμείς κληρονομήσαμε.

Η σημερινή πολιτική κάνει εντελώς το αντίθετο. Από επίσημες στατιστικές, τα υπόγεια στρώματα δέχονται κάθε χρόνο 230 εκατομμύρια τόνους νερό κατά μέσο όρο. Την ίδια περίοδο η άντληση από αυτά εκτιμάται γύρω στα 270 εκατομμύρια. Έχουμε δηλαδή μια υπεράντληση της τάξης των 40 εκατομμυρίων τόνων νερού περίπου.

Η υπεράντληση νερού, αποτελεί ουσιαστικά αφαίρεση αυτού του ζωτικού πόρου από τις επόμενες γενιές, που τους υποθηκεύει σοβαρά το δικαίωμα στη ζωή. Ήδη οι δυσμενείς επιπτώσεις που παρουσιάστηκαν στη περιοχή Παραλιμνίου, με τη εισχώρηση της θάλασσας στο υδρόστρωμα και το αλμύρισμα του νερού των διατρήσεων, εμφανίζονται και στη περιοχή Ζακακίου τα τελευταία χρόνια. Για αυτή τη περιοχή πέρα από την υπεράντληση, σημαντικό ρόλο έπαιξε και το φράγμα του Κούρη που της αποστέρησε σημαντικές ποσότητες νερού.

Στοιχεία οικολογικής πολιτικής

Είναι σημαντικό, για τη σωστή χάραξη μιας μακροπρόθεσμης πολιτικής, να παίρνονται σοβαρά υπόψη τα υδρολογικά δεδομένα του νησιού μας. Αυτά τα δεδομένα πρέπει να συνυπολογιστούν με όλες τις παραμέτρους της ζωής.

Σημαντικό στοιχείο που θα μας βοηθήσει στη χάραξη μιας σωστής πολιτικής, είναι η μελέτη της ιστορίας μας, ειδικά ότι αφορά την υδατική συμπεριφορά των προγόνων μας. Μέσα από αυτή τη μελέτη, διαπιστώνουμε ότι στο νησί μας κυριαρχούσαν οι ξηρικές καλλιέργειες και καλλιέργειες που εχρειάζοντο ολίγο νερό και ήταν ανθεκτικές στη ξηρασία. Οι πρόγονοι μας είχαν αποκτήσει τη γνώση με το πέρασμα των αιώνων και έδωσαν άρρηκτα τις διατροφικές τους συνήθειες και πιο πλατιά τον τρόπο ζωής τους με τις καιρικές συνθήκες, βροχόπτωση - ξηρασία κι εποχιακές καλλιέργειες. Είναι μέσα από αυτή τη πρακτική τους που μας κληρονόμησαν σημαντικούς φυσικούς πόρους. Έχοντας σαν βάση τα προηγούμενα, σημαντική πολιτική κατεύθυνση που θα εξοικονομήσει σημαντικές ποσότητες νερού από τη γεωργία, θα είναι η επιστροφή στις παραδοσιακές ντόπιες καλλιέργειες. Άμεσα εφικτό βήμα θα ήταν η κατάργηση όλων των υδροβόρων καλλιεργειών. Ας μη ξεχνάμε ότι η γεωργία απορροφά πέρα του 75% του νερού που διαθέτεται. Επίσης θεωρούμε λανθασμένο τον εξαγωγικόν προσανατολισμό της γεωργίας, με το εξωφρενικό της εξαγωγής προϊόντων αρκετά υδροβόρων.

Είναι αδιανόητο σ' ένα χώρο που κάνουν αφαλάτωση, την ίδια περίοδο να δίνουν άδειες για τη κατασκευή γηπέδων γκολφ. Οι μεγάλες ποσότητες νερού που χρειάζονται, οι οποίες αυξάνονται στις περιόδους ξηρασίας, η μόλυνση των υπογείων νερών από τη συνεχή χρήση βιοκτόνων και φυτοφαρμάκων, καθώς και η επέμβαση στο τοπίο για την κατασκευή τους, αποτελούν σοβαρούς αποτρεπτικούς παράγοντες για την κατασκευή τους.

Οι πισίνες είναι ένας ακόμη παράγοντας σπατάλης νερού. Εδώ αναφερόμαστε για τις οικογενειακές πισίνες στα «αρχοντόσπιτα», που μεσούσης της «ανομβρίας» ξεφύτρωσαν σαν μανιτάρια. Είναι καιρός πιστεύουμε να κτυπηθεί ο αρχοντο-χωριάτικος μεγαλοαστισμός που στη συγκεκριμένη περίπτωση απομυζά από το κοινωνικό σύνολο τον πιο ζωτικό φυσικόν πόρο.

Σημαντική εξοικονόμηση μπορεί να έχουμε με το βιολογικό καθαρισμό των λυμάτων και την επαναχρησιμοποίηση τους.

Για να γίνει εφικτή μια οικολογική διαχείριση του νερού, χρειάζεται μια ολοκληρωμένη πολιτική. Αυτή πρέπει να ξεκινά από τη θεώρηση, ότι το νερό είναι κοινωνικό απαραίτητο αγαθό, ανήκει δηλαδή σε όλους τους κατοίκους ανεξάρτητα που ευρίσκεται. Η αιτιολογία ότι «είναι από τη διάτρησή μου και το κάνω ότι θέλω» βρίσκεται στην αντίπερα όχθη αυτής της πολιτικής. Η δημιουργία ενιαίου φορέα του νερού, που θα βασίζεται στην οικολογική διαχείριση του και στην κοινωνική συναίνεση, όπως και η προώθηση της ανάλογης νομοθεσίας θα είναι βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση. Η ενημέρωση του λαού κι η εμπλοκή του στη χάραξη μιας εχέγγυους πολιτικής, θα εγγυηθεί και την εφαρμογή της.

Πιστεύουμε πως με την υιοθέτηση μιας οικολογικής πολιτικής θα είναι εντελώς αχρείαστη η αφαλάτωση και έτσι η κοινωνία θα γλιτώσει από το περιβαλλοντικό και οικονομικό κόστος της.

Δυστυχώς η σημερινή κυβερνητική πολιτική στο θέμα είναι κοντόφθαλμη και στερείται οράματος. Προσπαθεί να αντιγράψει χρεοκοπημένες πρακτικές από το εξωτερικό, αποδέχεται χωρίς αντιστάσεις τον παγκόσμιο καπιταλιστικό καταμερισμό εργασίας και στη συνέχεια καλείται ο λαός να πληρώσει όλες τις επιπτώσεις. Έχουμε τη θέση πως είναι στο χέρι του λαού μας να ανατρέψει αυτή τη πολιτική. Από τη δική μας μεριά θα προσπαθήσουμε να βοηθήσουμε.

Υστερόγραφο.

Η μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων για τη σταθερή μονάδα αφαλάτωσης, στην αλυκή της Λάρνακας, θα γίνει από την Ισραηλίτικη κατασκευάστρια εταιρεία! Ανέλαβε μάλιστα την υποχρέωση της σχετικής μελέτης δωρεάν! Τώρα είμαστε ήσυχoi. Η μονάδα δεν θα

ρυπαίνει! Θα μας το δηλώσει γραπτά η εταιρία από την «μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων»!

Σε μπανανία ζούμε, όλα είναι δυνατά!

- Αν τα φράγματα γεμίσουν και το νερό της

αφαλάτωσης δεν θα το χρειαζόμαστε, τα εργοστάσια της αφαλάτωσης θα εργάζονται και θα χρησιμοποιούμε το νερό τους για τον εμπλουτισμό των υπογείων στρωμάτων!

Τα πιο πάνω τα είπε ο Υπουργός της Γεωργίας και του περιβάλλοντος, σε δημόσια ενημέρωση του οικολογικού χώρου.

Το ακούσαμε κι αυτό.

- Ανώτερος αξιωματούχος του ιδίου

υπουργείου σε απάντηση του στην ερώτηση «τι θα γίνεται αν με τη μελλοντική λειτουργία των τεσσάρων μονάδων αφαλάτωσης, δεν θα χρειαζόμαστε ποσότητα νερού.» Η απάντηση θα το στέλνουμε στα φράγματα!

Τα σχόλια δικά σας.

[Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση, Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση, Οικολογία \(Τεύχος 3\), Δεκαετία 1990-1999, 1999, Λευκωσία, Λευκωσία \(νότια\), Οικολογία](#)

From:
<https://movementsarchive.org/> - Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:
https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:magazines:oikologia:no_3:water&rev=1594034882

Last update: 2025/04/20 19:47

